

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 206
אדר ב' תשע"ט

מוקד העירוב השכונתי
בני ברק
054-84-83-320

במרכזה, והשואל אמר רק את המקרה, ידע שיש לפניו שאלה, אבל לא ידע לאיזה דין זה שייך, ואין אף ספר הלכה שיפרט את הדינים במציאות בת ימינו. ובאמת גם קשה לכלול את כל האופנים שיכולים להיות בכל דבר.

באיזה מקרים נוגעים דיני הפת בזמנינו

גם בדיני הנחת פת לעירוב חצרות, הדגשנו שכיום הרבה דברים לא נוהגים למעשה, כיון שהפסיקה לאסוף את הפת מכל בית ובית כפי שהיה בזמן חז"ל, וכיום אדם אחד נותן משלו ומזכה לכולם, ובכל זאת יש הרבה דינים שנוהגים היום, וכמעט בכל סעיף למדנו דין שנוהג גם בזמנינו. בפרט שיש הרבה מקרים שמשפחה או קבוצה נוסעת למתחם, ושאלתם האם צריך לזכות פת לכולם, מן הסתם יאמר כל אדם שהרי כולם קבוצה אחת, אבל צריך לשים לב אם יש משפחה מבוגרת או שאוכלת מאכלים אחרים שמסיבה כלשהי (טבעוני, אלרגי, כשרותי) ואוכלת בחדר אחר. הרי היא אוספת על כולם, עד שיעשו עירוב חצרות. וכן אם יש עובדי המקום שאוכלים בנפרד בחדר אחר, כל אופנים אלו צריכים לעשות עירוב חצרות ביניהם. [ובדרך אגב, במוקד העירוב ממליצים תמיד להניח פת לעירוב בלי ברכה, כיון שהיו עשרות מקרים שאנשים היו בטוחים שכולם אוכלים יחד, ולאחר מכן סמוך לשבת או בשבת עצמה, התברר שהיו אחרים שאכלו בנפרד, ואסרו את הטלטול].

לפ"ז יש לדון הרבה בכל הפרטים של ההלכה המבוארים בש"ע ובמשנ"ב (סי' ש"ט), מתי נחשבים לשני מקומות, מתי מועיל שאוכלים מפת של בעה"ב אחד (שם סי' ה'), ומתי נחשב שהפת המיועדת לסעודה שייכת לכולם כבר בכניסת השבת (סי' שס"ז סי' א'). וכן הלאה בדיני השכירות, מגוי וממומר, מבתי מלון, בתי חולים, מי נקרא מומר, ומה הפתרונות שעושים עם הפקדת מפתח או חפץ אחר. מהי השכירות מחברת החשמל ומתי מועילה. ועוד הלכות רבות, גדושות בדינים מעשיים, עם הוראות פוסקי זמנינו, ועם התוספת שנלמדת מתוך הנסיון בשטח בעשיית עירובים.

כמה דינים ופרטים יכולים להיות בשאלה אחת בעירוב

לתועלת הקוראים נבאר נידון אחד שהיה בשבוע זה באחד העירובים, ונראה עד כמה השאלה הפשוטה ששאל השואל, כרוכה בכמה וכמה נושאים. וזה דבר מיוחד דוקא בהלכות עירובין, שהשאלה אינה ממוקדת על דין מסוים, אלא מתפרסת ומשולבת מכמה נושאים, שהמשיב צריך מעצמו לשים לב אליהם.

באחד העירובים התעקס עמוד של עירוב, בעקבות עבודות בנייה, והאחראי חיפש פתרון חילופי, ולכן קשר את החוט לעמוד תאורה זמני, שכפי המצוי בזמנינו במקומות כאלו, מביאים בטונדה [קובית בטון] מרובעת, ויש חור באמצע, ומכניסים בו עמוד עץ גבוה. בעמודים אלו לא ניתן לקשור את החוט מעל העמוד, אלא קושרים מהצד, ומעמידים לחי לפניו. במקרה זה האחראי העמיד לחי קטן על הבטונדה צמוד לעמוד העץ, ונשאלה השאלה האם זה כשר או לא.

צירוף לחי עם דופן הבטונדה

והנה בשאלה זו יש כמה נושאים, וכמה חילוקי דינים. א. הלחי שהיה על הבטונדה היה פחות ממי טפחים, והצד להכשיר היה בצירוף הדופן של קובית הבטון, אבל כיון שהוא אינו שווה עם הדופן, כיון שהקוביה ברובת מטה, והעמוד באמצע, אי"כ יש הפרש של כארבעים ס"מ. במצב כזה כתבו המשנ"ב והחז"ר לגבי מחיצה, שלא מצרפים את שני החלקים למחיצה אחת וגם באופן שהפרש יהיה פחות מג' טפחים, שלגבי מחיצות מצרפים את שני החלקים, מ"מ לגבי לחי של מבוי, לא מצרפים אותם, משום פתחי שימת, כמו דין אבן הבולטת ויוצאת מהלחי, ועיין במשנ"ב (סי' שס"ג עה"צ ס"ק י"ט, ומשנ"ב ס"ק ק"ג). לכן אין לצרף שני חלקים שאינם ממשיכים זה את זה בצורה שווה, אלא צריך שבלחי עצמו יהיה גובה י' טפחים.

מעמדות סיום לימוד עירובין במסגרת השיעורים

שמחה מיוחדת שורה בשבוע זה במוקד העירוב, שמחה של מצוה, שמחה גדולה שבאה לאחר שנה של לימוד בעיון. בימים אלו משלימים מאות אברכים לימוד הלכות עירובין הלכה למעשה, במסגרת השיעורים הייחודיים של "מוקד העירוב" שנה של התמדה, שנה של עיון בהלכה, שנה של מסגרת מסודרת שעוברת סעיף אחר סעיף בכל הנושאים המורכבים של עירובין, ובכל נושא מוצאים את הנפק"מ המצויה והמעשית בזמנינו. מתוך מאות סעיפים שנראים כדבר שאינו נוגע למעשה, התברר שכמעט שאין שום דין של יוצא ממנו נפק"מ למעשה ממש.

באחד הסיומים השתתף הגאון רבי יצחק שליט"א רב העירוב בשכונת הר נוף ירושלים ושיבח מאוד את האברכים שבאו ללמוד את ההלכות המעשיות בשיעוריו של הג"ר משה אנגלרד שליט"א, שפועל בכל הארץ לתיקון העירובים ולימוד ההלכות וקיומן כראוי.

אלפי הלכות מעשיות נלמדו בשיעורים בשנה זו

אלפי דוגמאות שזורים באומנות בכל שיעור ושיעור, האברכים היו יוצאים כל פעם מהשיעור, עם חידושים נפלאים, עם דוגמאות שיש מה לדון בהם, לפתוח את המקורות, לפתח את הנושא, ללמוד להתפתח, בידיעת הלכות עירובין למעשה.

והנה נביא כאן כמה דוגמאות לקוראים היקרים, לראות כיצד יש ללמוד את דיני עירובין. בתחילת המחזור עסקו בדיני הוצאה ורשויות, ולמדו מה קורה כשילד נפל ורוצים להרימו אל הספסל, ברחוב שאין בו עירוב טוב, האם זה טלטול מרשות הרבים אל כרמלית, ומה הדין כשילד מבקש להעלות אותו למתקן, ומה הדין לנדנדו בנדנדה בתנופה למרחק ד' אמות. דיני מושיט (סי' שמ"ז), בשתי דירות סמוכות ומעבירים דבר דרך החלון או המרפסת היוצאת על הרחוב. היכן יש היום נפק"מ בדין שפיכת מים בחצר (סי' שנ"ז), בצינור שבמרפסת הדירה שנשפך לחצר או לרחוב. ודין אמת המים העוברת בחצר (סי' שנו"), ישנו בזמנינו בנחל נתיבי איילון החוצה את העיר תל אביב, ומה הדין בישובים שיש בהם תעלות ניקוז מי הגשמים ואין בהם הרבה מים. דין מולך פחות מד' אמות (סי' שמ"ט), בילד שנעצר באמצע הדרך, ואסור להולך פחות פחות, ומה הדין ע"י מסירה מיד ליד, והאם מספיק הבעל והאשה או שצריך עוד אנשים. דין העומד ברשות הרבים ומכניס פיו לשתות ברשות היחיד (סי' ש"ג), מצוי בזמנינו באדם שהולך בדרך ושוטה מברזיה שהתקינה העריה ברחוב או בגינה. דין הקורא בספר והתגלגל לאיסקופה (י' שנו"ב), קיים בזמנינו בילדים שמשלשלים לרחוב משחק עם חבל, או באופן שהחצר האחורית מחוץ לעירוב.

גם בדיני המחיצות, שבהם מובן יותר שהדינים נוגעים למעשה, אבל המלאכה הגדולה לדעת לראות דבר ולהתאים לו את ההלכות, איזה דין יכול להיות בו. נקח דוגמא אחת (ראה לקמן) שנשאלה בשבוע זה מאחת הערים

שני מבדיקת העירוב השבוע בנתבות

לקראת זמן קיץ הבעלי"ט,
נפתח בעז"ה מסלול לימוד לאברכים רציניים
ללימוד הלכות עירובין מקיף ויסודי, הלכה למעשה
כל השיעורים יימסרו ע"י הרב משה אנגלרד שליט"א,
יו"ר "מוקד העירוב"

מסלול א'

לימוד עיוני + פרקטיקה מקצועית
הלימוד ערוך לפי סדר נושאים של הדינים
האקטואלים והשימושיים במערכת העירובים בזמנינו.

כולל: כל דיני מחיצות בצורה מעשית, תל המתלקט, פי תקרה, עומד מרובה (פירוט מורחב), דיני פירצות, צורות הפתח, מגוון מקרים שנחשב "מן הצד", מתיחת החוטים, מעלות הלחיים עם 10 נושאי כשרותם, מומחיות באילתור תיקונים כשרים. שימת לב לתקלות המצויות. דיני הקרפיות בזמנינו, ועוד.
השיעורים יימסרו מידי שבוע, במשך כחצי שנה. בשעות הערב

מסלול ב'

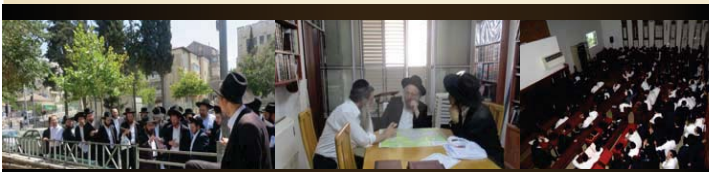
לימוד הלכתי + פרקטיקה מקצועית
 מסלול מקוצר ל 3 חודשים, מתוך מסלול א', עם תמצית ההלכות.

מסלול ג'

לימוד ההלכות המעשיות ע"ס השו"ע
 חבורת אברכים בשיעורים קבועים למשך שנה,
 שיעורים מלאים חידושים הלכתיים מרבני זמנינו,
 כולל דיני רשויות, מחיצות, פת העירוב, שכירות מגוי ומומר, ועוד.

השיעורים יהיו בליווי המחשות בעזרת מצגת הכוללת תמונות מהשטח,
מדברים שנמצאו בבדיקת העירובים במאות מקומות בארץ
כולל: מבחנים, דפי סיכומים, וסיורי שטח בעירובים בערי הארץ ובשכונות
 (ניתן לקבל פירוט חלקי של רשימת הנושאים שילמדו)
הוספת מיוחדת - לימוד הטכניקה בהתקנת עירוב

בסיום הלימוד תיערך בחינה ע"י
הגאון רבי מנדל לובין שליט"א
 למסיימים את המסלול בהצלחה,
 תינתן תעודה מוסמכת המוכרת במועצות הדתיות

3 צורות הרשמה לפניך:

1. השארת הודעה במזכירות (24 שעות) ונציג יחזור אליך - 03-7790743
2. קבלת מענה אישי בטל' - 0548508003
3. שיחה עם אברך מהכולל, שהשתתף בשיעורים בשנה זו - 0548589612 (13:00-15:30)

גם אתה יכול לרכוש ידיעה ברורה באחד הנושאים המורכבים בתורה!
הדרר ותהיה בין האברכים הידענים

בברכת בין הזמנים של שמירת ההלכה
בהידור, בעירוב כמו בחמץ.

לכרויים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

יקו מידע הלכתי ומידע אקטואלי על נבולות העירובים השכונתיים
 ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM

לחי שיעומד על מקום גבוה

ב. גם באופן שבלחי עצמו יש י' טפחים, עדין יש אופנים שאי אפשר לקשור אותו על הבטונדה, וגם בזה יש שני דינים א. שיהיה מקום ד' טפחים לפני הלחי מעל הבטונדה משום שהלחי צריך שיהיה על הקרקע, ואם נמצא מעל ג' טפחים מהקרקע, אינו כשר למחיצות. ב. גם באופן שיהיה ד' טפחים לפניו, אם הבטונדה גבוהה י', היא רשות היחיד בפני עצמה, וכתב המשנ"ב (סי' שס"ג ס"ק ק"א) שאם העמוד בתוך מקום המוקף מד' רוחותיו, לא מהני כולם.

האם דופן הבטונדה כשרה ללחי

ג. אלא שאם הבטונדה גבוהה י' טפחים, לכאורה לא צריך כלום, כי הבטונדה עצמה תחשב כלחי. וגם בזה יש לפקפק א. בעירובים טובים מקפידים שהלחי לא יהיה רחב מאוד, משום שמבואר בחזו"א (סי' ע' ס"ק י"ח בעהרה), שאם הלחי בולט ממקום החוט כלפי פנים ג' או ד' טפחים, אפשר דהוי פתחי שימא.

לחיים לפני הבטונדה

ובדרך כלל רוחב הבטונדה המרובעת הוא מטר, וחצי ממנה זה חצי מטר, לכן אם החוט הקשור לעמוד שבאמצע, א"כ החוט עובר באמצע הבטונדה בערך, הרי יש בלחי יותר מג' טפחים לפניו. כמו כן יש עוד בעיה מצויה, שכיון שהבטונדה היא בגובה מטר בדיוק, ועומדת בהרבה מקרים במקום עם חול, הרי מתכסה חלק ממנה בחול, ויורד משיעור גובה י' טפחים. לכן יש להקפיד להעמיד לחי לפני הבטונדה.

פירצה בין הלחיים שבשני צידי הבטונדה

ד. אלא שכאן מגיעים לנושא נוסף, שאם הלחי לפני הבטונדה, והעירוב ממשיך [בדרך כלל] עם חוט וצורת הפתח נוספת מהעמוד הזה והלאה, ומעמידים עוד לחי לפני הבטונדה בצד השני, יוצא שיש רווח בין שתי צורות הפתח, והיא יותר משיעור לבוד ג' טפחים. אמנם גם בזה יש לחלק, אם הבטונדה גבוהה מטר, אפשר שהדופן שלה תחשב מחיצה מצד לצד, אבל אם נחסר ממנה ע"י חול שהצטבר כעת או בעתיד, תהיה פירצה בין שתי צורות הפתח.

גובה המחיצה המשלמת ביניהם

ה. ואם רוצים לעשות מחיצה על הבטונדה, צריך שיהיה בה גובה י' טפחים, ואם היא תהיה סמוכה לדופן הבטונדה תוך ג' או ד' טפחים, אפשר לצרף שני חלקי המחיצה, ומספיק להשלים את החסר, אבל אם המחיצה לא תהיה קרובה מספיק לדופן, צריך שיהיה בה בפני"ע גובה י' טפחים. הנה במקרה זה אינו כמה פרטים יש בשאלה אחת, כמה דינים היא כוללת, וכמה נושאים והלכות צריך לדעת בשביל כך.

לימוד ההוראה בהלכות המורכבות בעירובין

כדי להשיב לשואל את מגוון ההלכות, בצורה מסודרת וברורה, מתוך שימת לב לכל הפרטים שיכולים להיות, שבדרך כלל השואל עצמו אינו יודע אותם, הרי זה דורש מיומנות מיוחדת, הדורשת השקעה רבה, נסיון רב, ולימוד טוב. את המיומנות הזו, וההיקף הרחב הזה, רוצים במוקד העירוב להנחיל וללמד לאברכים רציניים, שמוכנים להשקיע על מנת להורות לעם, את דבר ה' זו הלכה.

מי שרואה את עצמו מוכן לכך, מוזמן להצטרף אלינו כעת, למסלולי הלימוד וההדרכה של "מוקד העירוב", בשיעורים שימסרו ע"י הג"ר משה אנגלרד שליט"א, בליווי הדגמות והמחשות מהשטח, עם הוראות פסקי זמנינו.

בואו כעת - ללמוד לעשות ולהורות!

בשורה משמחת לתושבי בני ברק

לאחר עבודה רבה הושלמה עריכת מפת העירובים החדשה של בני ברק, הכוללת כ-50 עירובים שכונתיים, המחולקים לכמה רמות כשרות. ניתן להשיג בעז"ה החל מיום ראשון, ב' ניסן, ברחוב אור החיים 23 בני ברק, משפחת אנגלרד.

בתחילת ימי בין הזמנים יערכו בעז"ה סיוורים בשבוע פרשת מצורע **הציבור מוזמן לנצל עכשיו את ההזדמנות הנדירה של סיוור ברמה גבוהה.**

בירושלים, ביום ראשון ב' ניסן בשעה 1 בצהריים ברח' שמואל הנביא. בבני ברק, ביום שני ג' ניסן בשעה 10 בבוקר, ברח' הרב הכהנמן. במודיעין עילית ביום שני ד' ניסן בשעה 6 בערב, סמוך לכניסה לעיר.

ההרשמה לסיוור בטל' 055-678-33-23

דמי השתתפות 10 ש"ח